

Smernice EBA

o

**naprednem pristopu za merjenje operativnega
tveganja (pristop AMA) – razširitve in
spremembe**

(EBA/GL/2012/01)

London, 6. januar 2012

Smernice EBA o naprednem pristopu za merjenje operativnega tveganja (pristop AMA)

Razširitve in spremembe

(EBA/GL/2012/01)

Vloga teh smernic

1. Ta dokument vsebuje smernice, izdane v skladu s členom 16 Uredbe (EU) št. 1093/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o ustanovitvi Evropskega nadzornega organa (Evropski bančni organ) in o spremembi Sklepa št. 716/2009/ES ter razveljavitvi Sklepa Komisije 2009/78/ES (v nadaljnjem besedilu: uredba o EBA). V skladu s členom 16(3) uredbe o EBA si morajo pristojni organi in udeleženci na finančnih trgih na vsak način prizadevati za upoštevanje teh smernic.

2. V smernicah je predstavljeno stališče Evropskega bančnega organa (EBA) o ustreznih nadzornih praksah v evropskem sistemu finančnega nadzora oziroma o tem, kako bi bilo treba zakonodajo Unije izvajati na določenem področju. Organ EBA zato pričakuje, da bodo vsi pristojni organi in udeleženci na finančnih trgih, za katere te smernice veljajo, ravnali v skladu z njimi, razen če ni določeno drugače. Pristojni organi, za katere smernice veljajo, bi morali navedene smernice upoštevati tako, da jih vključijo v svoje nadzorne prakse (na primer s spremembo pravnega okvira, nadzornih pravil in/ali smernic ali nadzornih postopkov), tudi če so posamezne smernice v tem dokumentu namenjene predvsem institucijam.

Zahteve v zvezi z obveščanjem

3. Pristojni organi morajo do 6. marca 2012 organ EBA obvestiti, ali ravnajo oziroma nameravajo ravnati v skladu s temi smernicami, v nasprotnem primeru pa navesti razloge za njihovo neupoštevanje. Obvestila je treba poslati na obrazcu iz poglavja V tega dokumenta na e-naslov compliance@eba.europa.eu. Obvestila naj pošljejo osebe, ki so pooblaščenice za obveščanje organa EBA v imenu svojih pristojnih organov. Poudariti je treba, da se drugi načini potrjevanja upoštevanja smernic, kot sta sporočanje na drug e-naslov od zgoraj navedenega ali pošiljanje e-pošte, ki ne vsebuje zahtevanega obrazca, ne bodo šteli za veljavne.

4. Obvestila pristojnih organov, navedena v prejšnjem odstavku, bodo v skladu s členom 16 uredbe o EBA objavljena na spletni strani organa EBA.

Besedilo smernic včasih vključuje dodatna pojasnila o določenih vidikih smernic, namenjena bodisi zagotavljanju primerov bodisi utemeljevanju določbe. Taka pojasnila so uokvirjena.

Kazalo

Predmet urejanja.....	5
Področje in raven uporabe	5
Politika spreminjanja pristopa AMA	5
Kategorije sprememb pristopa AMA glede na njihovo pomembnost	6
Predložitev politike spreminjanja pristopa AMA	6
Nadzorniški postopki za razširitve in pomembne spremembe.....	6
Nadzorniški postopki za večje spremembe	7
Nadzorni postopki za manjše spremembe	8
Prehodne določbe	8
Datum začetka uporabe.....	8

Naslov I – Predmet urejanja in področje uporabe

Člen 1

Predmet urejanja

S temi smernicami se usklajujejo prakse in postopki za notranje prakse institucij ter za nadzorniško obravnavo razširitev in sprememb naprednega pristopa za merjenje operativnega tveganja (v nadaljnjem besedilu: pristop AMA), ki se uporablja za izračun regulatorne kapitalske zahteve za operativno tveganje.

Člen 2

Področje in raven uporabe

Te smernice veljajo za pristojne organe in institucije, ki uporabljajo pristop AMA za izračun kapitalske zahteve za operativno tveganje ter za nadrejeno kreditno institucijo EU ali nadrejeni finančni holding EU, če se pristop AMA uporablja na enotni osnovi.

Naslov II – Zahteve glede razširitev in sprememb pristopa AMA

Člen 3

Politika spreminjanja pristopa AMA

1. Institucija na ustrezni vodstveni ravni odobri in uvede notranje politike glede razširitev in sprememb pristopa AMA (politika spreminjanja pristopa AMA), vključno s postopki in odgovornostmi za notranje odobravanje teh razširitev in sprememb ter ob upoštevanju svojih organizacijskih lastnosti in posebnosti pristopa AMA.
2. Institucija v okviru politike spreminjanja pristopa AMA dokumentira svoja načela in postopke za razvrščanje in obravnavanje načrtovanih razširitev in sprememb pristopa AMA. To vključuje ustrezna merila za razvrščanje možnih sprememb ter notranje postopke in odgovornosti za uvajanje in dokumentiranje razširitev in sprememb pristopa AMA.
3. Načrtovane razširitve in spremembe pristopa AMA se razvrstijo v štiri kategorije, ki so opisane v nadaljevanju (člen 4). Osnovna merila za razvrščanje načrtovanih razširitev in sprememb so opredeljena v Prilogi k tem smernicam. Ne glede na to institucije v svojo politiko spreminjanja pristopa AMA vključijo samo tista merila, ki ustrezajo posebnostim njihovega pristopa AMA, pri čemer poleg meril iz Priloge 1 oblikujejo tudi nadaljnja merila, ki upoštevajo te posebnosti.
4. Poleg tega se v politiki spreminjanja pristopa AMA predvidi tudi notranji in zunanji neodvisni pregled načrtovanih razširitev ali bistvenih sprememb.
5. Institucija ponovno preuči in prilagodi politiko spreminjanja pristopa AMA ob nastanku sprememb v njenem notranjem upravljanju ali okviru pristopa AMA, če je to primerno.
6. Politika spreminjanja pristopa AMA in njeno izvajanje sta predmet rednih neodvisnih pregledov.

Člen 4

Kategorije sprememb pristopa AMA glede na njihovo pomembnost

1. Politika spreminjanja pristopa AMA obsega naslednje kategorije razširitev in sprememb:
 - a. razširitve,
 - b. pomembne spremembe,
 - c. večje spremembe in
 - d. manjše spremembe.
2. Razvrstitev katere koli načrtovane spremembe se ne presoja samostojno, ampak v povezavi z drugimi spremembami, ki so bile uvedene v preteklosti in naj bi začele veljati sočasno, ali spremembami, ki se že načrtujejo za prihodnost.
3. Kategorije in – kolikor je za posamezno institucijo smiselno – merila za razvrščanje različnih zgoraj navedenih vrst sprememb se vključijo v notranjo politiko spreminjanja pristopa AMA. Institucija v politiki spreminjanja pristopa AMA dodatno opredeli podrobnosti, ki so v skladu z lastnostmi notranjega upravljanja institucije in njenim okvirom pristopa AMA.
4. Kadar je mogoče isto spremembo drugače razvrstiti na podlagi dejanskega kvantitativnega učinka na regulatorni kapital ali na podlagi kvalitativnih meril, institucija takšno spremembo razvrsti v kategorijo večje pomembnosti.
5. Ne glede na merila, ki jih institucija v svoji politiki spreminjanja pristopa AMA predvidi za razvrščanje možnih sprememb, lahko pristojni organi prerazvrstijo dejanske spremembe pristopa AMA glede na njihovo pomembnost in uporabijo ustrezne nadzorniške postopke v skladu s temi smernicami.

Člen 5

Predložitev politike spreminjanja pristopa AMA

1. Institucija ali nadrejena kreditna institucija EU ali nadrejena finančna družba EU, če se pristop AMA uporablja na enotni podlagi, predloži svojo politiko spreminjanja pristopa AMA in vse poznejše spremembe pristojnemu organu.
2. Institucije, ki vložijo zahtevo za uporabo pristopa AMA tej zahtevi predložijo tudi politiko spreminjanja pristopa AMA pristojnim organom kot del zahtevane dokumentacije.

Člen 6

Nadzorniški postopki za razširitve in pomembne spremembe

1. Uvedba razširitev in pomembnih sprememb pristopa AMA, kot so opredeljene v skladu z merili iz poglavij A in B Priloge, mora biti predmet izrecne odobritve pristojnih organov. Za postopek pridobitve takšne nadzorniške odobritve se smiselno uporablja postopek, ki je opisan v

določbah Smernic CEBS o ovrednotenju modelov („CEBS Guidelines on Validation“).

Pojasnilo:

Smernice CEBS o ovrednotenju modelov (objavljene 4. aprila 2006) so objavljene na spletni strani EBA v rubriki „Publications“. Za oceno sprememb modela so najpomembnejši tisti deli smernic o ovrednotenju modelov, ki se nanašajo na postopke sodelovanja med nadzornimi organi v matični državi in tistimi v državi gostiteljici ter na postopke odobritve in tiste po odobritvi (del 2).

2. Institucija, ki želi razširiti ali pomembno spremeniti pristop AMA, pravočasno in pred načrtovano uvedbo pri pristojnem organu vloži zahtevo ter predloži potrebno dokumentacijo za oceno, da razširjen ali spremenjen pristop AMA še vedno izpolnjuje regulativne zahteve, pri čemer ta ocena zajema vsaj:
 - a. opis razširitve ali pomembne spremembe,
 - b. utemeljitev razširitve ali pomembne spremembe ter njen cilj in pričakovane učinke uporabe pristopa AMA na regulatorni kapital in
 - c. poročilo o neodvisnem pregledu načrtovane razširitve ali pomembne spremembe.
3. Ko pristojni organ prejme popolno zahtevo, oceni predlagano razširitev ali pomembno spremembo, začne ustrezen postopek odobritve in se nato odloči, ali bo instituciji odobril razširitev in/ali pomembno spremembo okvira pristopa AMA.
4. Odobritev razširitve ali pomembne spremembe, ki se sporoči instituciji, je lahko pogojena z izpolnitvijo dodatnih ukrepov (npr. sočasno izvajanje starega in novega okvira pristopa AMA), lahko pa jo spremljajo priporočila za izboljšanje razširjenih in/ali spremenjenih delov pristopa AMA. Pristojni organi pojasnijo razloge za te pogoje in/ali priporočila.

Člen 7

Nadzorniški postopki za večje spremembe

1. Institucija pred načrtovano uvedbo pravočasno obvesti pristojni organ o večji spremembi svojega pristopa AMA (v skladu s poglavjem C Priloge). Institucija predloži potrebno dokumentacijo, vključno z opisom spremembe, njeno utemeljitvijo, ciljem in učinku uporabe pristopa AMA na regulatorni kapital.
2. Pristojni organ prouči spremembo pristopa AMA in institucijo obvesti glede vseh regulativnih zadržkov zoper spremembo. To lahko obsega priporočene ali obvezne ukrepe za odpravo pomanjkljivosti, predloge za morebitno izboljšanje novih/spremenjenih delov ali druge posebne zahteve (npr. sočasno izvajanje starega in novega okvira pristopa AMA) ter razloge zanje.
3. Institucija lahko spremembo uporabi za regulativne namene šele po odobritvi pristojnih organov.
4. Če pristojni organ spremembo prerazvrsti v kategorijo „razširitev“ ali „pomembna sprememba“, o tem obvesti institucijo, čemur sledita ločena postopka vložitve zahteve in odobritve, kot izhaja iz člena 6.

Člen 8

Nadzorni postopki za manjše spremembe

1. Manjše spremembe pristopa AMA so prav tako del politike spreminjanja pristopa AMA in se ustrezno dokumentirajo.
2. Pristojni organ od institucije, ki uporablja pristop AMA, zahteva, da ga vsaj na letni ravni obvešča o manjših spremembah. Te spremembe se lahko pregledajo v okviru drugih pregledov pristopa AMA, ki sicer niso posebej namenjeni pregledovanju takih sprememb.

Naslov III – Končne določbe in izvajanje

Člen 9

Prehodne določbe

Institucije, ki so do 31. decembra 2011 prejele odobritev za pristop AMA, ali institucije, ki so pred 30. junijem 2012 vložile zahtevo za uporabo pristopa AMA, morajo pristojnim organom do 30. junija 2012 predložiti svojo politiko spreminjanja pristopa AMA.

Člen 10

Datum začetka uporabe

Pristojni organi EU izvajajo smernice tako, da jih do 6. marca 2012 vključijo v svoje nadzorniške postopke. Po tem datumu pa zagotovijo, da institucije dejansko ravnajo v skladu s smernicami. Pristojni organi v okviru nacionalnih pravil zagotovijo informacije, kako morajo institucije pristojne organe obveščati o razširitvah in spremembah ter kako pristojni organi instituciji pošljejo odgovor.

Priloga 1 – Merila za razvrščanje sprememb v kategorije razširitev ter pomembnih, večjih in manjših sprememb

Ta priloga vsebuje nezaključen seznam primerov razvrščanja sprememb v kategorije razširitev ter pomembnih, večjih in manjših sprememb. Seznam se uporablja kot smernica za razvrščanje sprememb glede na njihovo pomembnost.

A) Razširitve okvira pristopa AMA

1. Razširitve sistema za merjenje operativnega tveganja so:
 - a. prvo zmanjšanje regulatornega kapitala pristopa AMA iz naslova izravnave pričakovane izgube;
 - b. prva uporaba tehnik za zmanjševanje operativnega tveganja (npr. zavarovanja ali drugih oblik prenosa tveganja);
 - c. prva uporaba koristi iz naslova učinkov razpršitve in
 - d. prva uporaba mehanizma porazdelitve kapitalske zahteve na ravni skupine.
1. Naslednje oblike razširitev ali sprememb ravni uporabe pristopa AMA se štejejo za razširitve okvira pristopa AMA samo, če pomembno vplivajo na profil tveganja institucije:

Pojasnilo:

Institucije morajo pri izračunu kapitalske zahteve za operativno tveganje upoštevati združitve in prevzeme ter spremembe notranje poslovne strukture. To lahko vpliva tudi na raven uporabe pristopa AMA. Če take razširitve ali spremembe zgolj nepomembno vplivajo na profil tveganja, jih lahko institucije uvedejo brez predhodnega postopka odobritve ter jih vključijo v kategorijo večjih in/ali manjših sprememb.

- a. razširitev na dele institucije, ki jih odobrena uporaba pristopa AMA še ne pokriva, če ta razširitev ni bila navedena v načrtu postopne uvedbe, predloženem skupaj z zahtevo za uporabo pristopa AMA, in
- b. sprememba doslej izvajane delne uporabe v zvezi s posameznimi lokacijami, pravnimi osebami ali poslovnimi enotami, če ta sprememba ni bila navedena v načrtu postopne uvedbe, predloženem skupaj z zahtevo za uporabo pristopa AMA.

B) Pomembne spremembe pristopa AMA

Pomembne spremembe pristopa AMA vključujejo:

- a. temeljne spremembe strukture in lastnosti serij podatkov, namenjenih za izračun (npr. prva uporaba novih zunanjih baz podatkov, prenehanje uporabe zunanjih baz podatkov);
- b. temeljne spremembe sistema za merjenje operativnega tveganja zaradi preoblikovanja logike ali metod modela (npr. prehod s pristopov, ki pretežno temeljijo na podatkih, na modele, ki temeljijo predvsem na uporabi analiz scenarijev, ali obratno; spremembe meril za uporabo ali tehtanje štirih elementov;

- spremembe postopka za porazdelitvene predpostavke/oceno parametrov) ali zaradi pomembnih sprememb v strukturi skupine (npr. opustitev pomembnih poslovnih enot, vključno s podrejenimi družbami);
- c. spremembe načel in dejavnikov mehanizma porazdelitve kapitalske zahteve ter
 - d. temeljne spremembe organizacijske in operativne strukture funkcije za upravljanje operativnega tveganja, zlasti če se s temi spremembami posega v njeno neodvisnost (npr. ukrepi, s katerimi se ustvarja navzkrižje interesov ali omejuje razpoložljivost sredstev).

C) Večje spremembe pristopa AMA

Večje spremembe pristopa AMA vključujejo:

- a. spremembe notranjih postopkov institucije za zbiranje notranjih podatkov o izgubi, opravljanje analiz scenarijev ter opredelitev dejavnikov poslovnega okolja in dejavnikov sistema notranjih kontrol;
- b. spremembe sistema za merjenje operativnega tveganja zaradi preoblikovanja logike ali metod modela ali zaradi sprememb v strukturi skupine (npr. spremembe referenčnega datuma in/ali obdobja opazovanja za pripravo podatkovnega niza za izračun; spremembe meril/tehnike za določitev praga modeliranja *de minimis* in/ali praga modeliranja telo-rep („body-tail“); spremembe razdrobljenosti modela; spremembe meril/tehnike za določanje (predhodno odobrenih) pričakovanih izgub, tehnik za zmanjševanje tveganja in priznanih korelacij);

Pojasnilo:

Prag modeliranja *de minimis* predstavlja stopnjo izgub, nad katero je model prilagojen podatkom; prag modeliranja telo-rep („body-tail“) predstavlja stopnjo izgub, ki razlikuje med območjem telesa in območjem repa statistične distribucije ocenjenih izgub, za kateri se običajno uporabljajo različne metode.

- c. pomembno spremembo v zvezi z informacijskimi sistemi za okvir pristopa AMA, upravljanjem podatkov ali postopki poročanja;
- d. spremembe logike in metod, ki jih institucija uporablja za notranje potrjevanje in pregledovanje okvira pristopa AMA, ter
- e. spremembe, ki povzročijo precejšnjo prilagoditev kapitalske zahteve za operativno tveganje. Prilagoditev se izračuna s primerjavo podatka o kapitalski zahtevi, ki izhaja iz uporabe trenutnega modela pristopa AMA, in podatka o kapitalski zahtevi na podlagi predlaganega modela po spremembah. Če se pristop AMA uporablja na enotni osnovi, je treba prilagoditev izračunati samo na ravni skupine. Pristojni organi lahko določijo prag, s katerim opredelijo, kaj pomeni precejšnja prilagoditev.

D) Manjše spremembe pristopa AMA

Vse spremembe, ki ne ustrezajo merilom, kot jih določi institucija v politiki spreminjanja pristopa AMA, iz katere od zgoraj navedenih

kategorij (od A do C) in ki ne spadajo v okvir katere od teh kategorij niti takrat, ko se presojuje v povezavi z drugimi spremembami v skladu s členom 4(2) teh smernic, se štejejo za manjše spremembe pristopa AMA.